

ТЕНАДЗЬ ТОВАР

ВЕРШЫ

*Мой
некакавы
вершана...*

г.Гомель
2000

Майм бауыкам,
сзядам і прагзедам...

АСЭНСАВАННЕ ЧАСУ

Некалькі гадоў таму, калі выйшаў з друку першы нумар часопіса «Палессе», мяне прыемна здзівіла мастацкае афармленне вокладкі часопіса, яе святочнасць. Тады ж я і пазнаёміўся з аўтарам афармлення мастаком Генадзем Говарам, чые шматлікія карціны і графічныя лісты знаходзяцца ў музеях і асабістых калекцыях Беларусі і далёка за яе межамі. Аказалася, што ён піша яшчэ і вершы. Дакладней, думае вершамі. Мне адразу падаліся яны цікавымі і арыгінальнымі перш за ўсё па сэнсе і змесце. Нечаканы паварот думкі. Нечаканая выснова. Сваё бачанне свету.

Белы крумкач...
Ты нават не ведаў,
Што белы.
Проста ты жыў, як усе,
Як усе, меркаваў...
Брудны ляжыш,
У крыві,
Здзервянелы...
Колер бялюткі
Не сам ты сабе
Выбіраў...

Асэнсаванне часу — асноўная тэма творчасці Генадзя Говара як у жывапісе і графіцы, так і ў паэзіі. Тое, што не ўмяшчаецца ў межах палатна, выліваецца на паперу. Думка мастака і думка паэта жывуць побач, дапаўняюць і развіваюць адна адну. Роздум над мінулым і сучасным, спроба зазірнуць у будучыню. Да ўсяго ў жыцці ён ставіцца па-філасофску. Спасцігаць таямніцы прыроды, быць пастаянна ў творчым пошуку, не спыняцца на дасягнутым — вось крэда мастака і паэта Генадзя Говара. Быць мастаком адказна. Быць паэтам адказна ўдвайне: падзеі, думкі, пачуцці, увабленыя ў словы, застаюцца назаўсёды.

Міхась Баілакоў

* * *

Тых, хто жыццё падараваў, ужо няма,
А тых, што будуць жыць, яшчэ няма.
А мы жывем і да пары няўцям,
Што мы звяно у ланцугу жыццёвым...

* * *

Шукай і знойдзеш, толькі не спыняйся.
Шукай упарта, калі мэта ёсць.
На прыкладах няўдачлівых натхняйся.
Па прыкладу шчасліўцаў поўні борць...

* * *

Тысячагоддзі з веку ў век гартуем душы,
Адны на поспех, іншыя наспех...
Напрыканцы усе кудысьці рушым:
Бруд цягне ўніз, а чысціня ўверх...

* * *

Жыву сярод людзей. Усе яны імкнуцца
Жыць добра. Дзесяць запаведзяў помняць.
Але, як крэмнем быць і гнуцца?..
Як бітым быць і у адказ не выцяць?

* * *

Ісць душы розныя: і чыстыя, і ў брудзе.
Усе, бы матылі, імкнуцца да святла.
Не падмані надзею, няхай будзе
Наперадзе світанак-немаўля...

* * *

Жыццё пражыць і каб не памыліцца?..
Нат закаханыя нявеста і жаніх...
Разумны на чужых памылках рупіцца вучыцца,
А дурань вучыцца заўсёды на сваіх...

* * *

Жылі да нас і будуць жыць таксама.
Жыццё — шчаслівы выпадак. Святкуй!
След чалавека... След гіпапатама...
Якая розніца? Прыгледзься, памяркуй...

* * *

Трымае ўсё надзейна успамін.
Гісторыя памылкі не даруе.
Падмуркі новыя закладваюць з руін,
І мудрасць вечная на глупстве дэкларуе...

* * *

Калі няма чаго казаць, маўчы.
Калі карціць казаць, маўчы таксама.
Уважліва за думкамі сачы
І трапна адкажы, калі ты апытаны...

* * *

Калі дойдзе ідэя да розуму,
Намалюю не толькі фарбамі.
Бездань моўная схіліць да роздуму
Уяўленнямі, ведамі, марамі...

* * *

Прага плёну меркаванняў
Час сціскае. Ці паспею?
Ў аб'яднанні намаганняў
Бачыць здзейсненай ідэю...

* * *

Нішто пад месяцам не вечна.
І месяц бы на ланцугу.
Усё не так, ўсё не дарэчна,
Відаць, ў вялікім мы даўгу...

* * *

Карціны сэнсам ў падсвядомасць зазірну,
А верша сэнсам у свядомасць завітаю...
... Анестэзірую агульную віну,
Па заповедзях жыць пераканаю...

* * *

Вясна раскінула пралескавы дыван.
Над ім арганам белыя бярозы.
Здаецца, прыпыніўся на прывал
Гімн цішыні... Вясны метамарфозы...

* * *

Не трэба сумаваць. У кожнага ёсць нехта...
...сць, нават калі побач цішыня.
Заўсёды летуценім мы аб лепшым,
Але адна ў кахання вышыня...

* * *

За “жалезнай заслонай”, у цемры,
Пад наглядам суседзяў, навобмацак,
Мы жылі ў камунальнай кватэры,
Рэха ловячы і адгалосак...

* * *

Нядрэнны госць — дзень нараджэння.
Штогод апоўначы прыходзіць.
“н не нясе амаладжэння,
Але ж вясны настрой прыносіць...

* * *

Я музыку люблю, але баюся.
Яна прыходзіць ўпотай, непрыкметна.
І вось ужо я сам з сябе дзіўлюся:
Настрой другі і выгляд адпаведны...

* * *

Жыву даўно. І пазнаю ўжо золкі,
Знаёмыя аблогі, навальніцы...
Гаючых успамінаў зёлкі
Душой прымаю з іх крыніцы.

* * *

Здаровы розум і маразм
Заўсёды крочаць побач.
За імі кпіны і сарказм,
Напрыканцы адчай і распач...

* * *

За паваротам павароты...
На бальшаку ж — напamкi два:
Да млынаў трапяць «донкіхоты»,
Разумных высушыць нуда...

* * *

Сiндром замоўчвання падзей
Свядомасць нашу заповоліў...
Хто злодзей? А хто дабрадзей?
Хто ўрэшце рэшт нас абяздоліў???

* * *

Шчырасць шчыра адгукнецца
У душах ўдзячных землякоў.
Несумленнасць — паслізнецца
На масніцах хісткіх слоў...

* * *

Не жыве рамонак на балоце...
А лілея ў полі не жыве...
Усміхнецца любы ў пяшчоце
Зграбнасцю высокай сіняве.

* * *

Дзяцінства, юнацтва і сталасць —
Старонкі у кнізе жыцця.
Я іх прагарнуў — толькі старасць,
Фіранка-мяжа небыцця...

* * *

Добрая слава — ляжыць.
Дрэнная слава — бяжыць.
Дзеліць надвае славу
І пашану, і пакуты...

* * *

Што Лёс наканавы
І ў ложку атрымаеш...
Што Лёс не рыхтаваў
І ў сне не патрымаеш.

* * *

Радуйся радасці,
Трывай гора.
Не перакласці
На заўтра учора...

* * *

Раб сваіх надзей —
Раб усім...
Цар сваіх надзей —
Цар усім...

* * *

Усе мы роўныя...
Ды толькі больш раўнейшыя
Кіруюць роўнасць,
Ладзячы ранжыр...

* * *

Кажы праўду прыемную,
Не кажы непрыемную...
Не мані прывабна,
Не рызыкуй беспадстаўна...

* * *

Жаноцкі розум — ад прыроды,
Мужчынскі розум — ад жыцця...
Няма вышэйшай ўзнагароды —
Вяселля ў свеце пачуцця!

* * *

Вуснаў нарачоная салодкасць,
Поглядаў дзявоцкіх талака,
Прыгажосць паэзіі і тонкасць —
Выбіраюць толькі знатака.

* * *

Губляючы — не шкадуй.
Знаходзячы — не святкуй.
Гублянне — не згуба,
Знаходка — не рахуба.

* * *

Святло вучобы, вед змястоўных
Разумным асвятляе шлях.
І асляпляе памяркоўных,
Да цемры звыклых і зняваг...

* * *

Жыщцём даражы.
Даражы непаўторным.
Сваім і чужым,
Бясцэнным і цнотным...

* * *

Пакуль не наступіла заўтра
Разлікі на яго пакінь.
Бо толькі ранне-уверцюра
Прадкажа буру альбо штыль...

* * *

Далёка бачыць і прадбачыць —
Для сэрца пэўныя пакуты.
Зарана думаць пра няўдачы
Ці услаўляць міраж раскуты...

* * *

Твой погляд лазерным радарам
З натоўпу загугляў... Вядзе...
Куды? — Бы трусік да удава...
А сівізна ўжо ў барадзе.

* * *

На зямным бальшаку запаветаў —
Дзве магчымасці выліцца ў рунь:
Піць нектар непакорлівых ведаў
Ці кахаць маладых прыгажунь...

* * *

Вадзе ніяк не ўратавацца —
У пару час дэфармавацца...
У нікуды свістаць і рвацца
Час прыйдзе... І скуе у лёд.

* * *

Юнацтва імчыць — не верыцца...
Радуйся, што малады!
Не трэба шчасця саромецца,
Святкуй свой час залаты!

* * *

За шчасцем прыходзіць бяда.
Бяду потым выцісне радасць.
Не вечна бяды гарката.
Не вечна салодкая млявасць...

* * *

Мастак раскрыў душу выставай.
Паэт раскрыў душу паэмай.
Лічыў, што вынік стане з'явай,
А стаў ён новаю дылемай...

* * *

Блізарукіх няма — дальнозоркія,
«Светлай будучыні» павадыры...
Палыны пад нагамі горкія,
Летуценныя зоркі ўгары...

* * *

Штогод жытнёвыя палеткі
Вясной абудзяць галасы.
Улетку упрыгожаць кветкі,
Увосень — жыта каласы...

* * *

Я паэтычна адчуваў палёт.
Рацыянальна вынайшаў магчымасць.
Узняцца птахам... Кожны ўжо пілот...
Ці прыйдзе час? Ці трэба мая шчырасць?

* * *

Здавалася б, усё ўжо ў нябыце...
Аж не, прыходзіць раптам успамін
І побач зноў бацькі у дабрабыце,
Радня, сябры — я, людзі, не адзін...

* * *

Я столькі зведаў, столькі бачыў...
А колькі браце не змагу?..
Але, каб мог, не перайначыў
Свой лёс, сагнуты у дугу.

* * *

Ляцець без паліва, бы птаха.
Абшар убачыць нібы з гмаху.
Дэльфінам плыць у сінім моры.
Магчыма, я здымаю шоры...

* * *

Колькі асоб — столькі сусветаў.
Яны арбітамі аднойчы сутыкаюцца —
Маланкі інтарэсаў, пачуцця, імпэтаў
Сваёй наканаванасцю здзяйсняюцца...

* * *

Я да мэты паціхеньку крочу,
Бо даўно ужо ўсё разлічыў.
Я з напрамку нікуды не збочу.
Часу мала. Быў час,— адпачыў...

* * *

Жыццё супраць сумлення гладзіць...
... Пасля жыцця прызнаны плён
На юбіляях сумна блазіць
Па-завядзёнцы, як атракцыён...

* * *

Лёс не смяецца. То здаецца
На здольнасці завышана цана.
Саромецца не трэба, а здаўмецца
На кожны лёс адзіная вясна...

* * *

Крывадушнасць, мана і хлусня
Жывуць ў асяроддзі сумлення...
Сорам, шчырасць — душы сумятня
Ў атмасферы нуды і глумлення...

* * *

Беларусь наша, нібы мембрана —
Рэкі-струны гудуць срэбным звонам.
І ляціць гэты плач несціхана
Праз стагоддзі чарнобыльскім стогнам...

* * *

Не па ранжыру. Не, не па ранжыру.
Па заповедзях Боскіх, па Крыжы.
Хто б накруціў духоўную спружыну
Між Прыпяццю з Дняпром і на Сажы...

* * *

Быў зернем, парасткам-травінкай,
Быў жыта спелым каласком.
Зайдросціў: жоравам на вырай,
Сініцы з сінім васільком...

* * *

Спелае жыта хіліцца долу.
Колас чакае, як збавы, ляза...
Стойка трымаецца ён да памолу,
Каб не скацілася зерне-сляза...

* * *

Грамадства — гэта не народ,
Не кантынгент і не нарада —
Бескампрамісны падыход
Да грамадзян і да урада...

* * *

Мой шэпт з затокі каля Сожа
Ўвальецца ў рэквіём Дняпра,
Дзе сола Прыпяці — мяжа
Між нашым заўтра і учора...

* * *

Мы выбіраем ўладара
Яму мы даручаем ўладу
Уладу над сабой. Ура!!!
І не разлічваем на здраду...

* * *

Уважліва сачу за бытам землякоў,
Хто як працуе і хто як жыве...
На дзіва ўзнёслае жыццё у беднякоў.
І вакуум ў заможнай галаве.

* * *

Слушная думка — для дурняў абуза,
Слушнасьць дурноце — маркота, нуда.
Дарога кароткая — гіпатэнуза.
Глупству ж патрэбна па крузе хада...

* * *

Калі ёсць што казаць — гавары,
Калі ж не, — маўчы, небарака...
Адна справа гудуць камары,
А другая — забрэша сабака...

* * *

Рукі не звязаныя, але не свабодныя.
Языкi на месцы — маўчаць гаротныя.
Вочы ўсё бачаць, вушы ўсё чуюць.
Як нас кідаюць, як нас рабуюць...

* * *

Рэальны сэнс на палатне абстрактным.
Абстрактны погляд на рэаліі жыцця.
Абмежаванасць прывідам фармальным
Жадае адкрыцця і набыцця...

* * *

Па жыццю імчу я інаходцам.
На шляху не раз губляў падковы.
Застаюся незалежным творцам,
Хоць цуглялі дбайна шматразова...

* * *

Па паззіі, мройнапрывольнай рацэ,
Плыты-строфы плывуць, праплываюць...
Той набрак і на дно, той струхнеў ў чараце,
Звонкі — вершам праз час называюць.

* * *

На шляху жыццёвым стрэў сябе.
Не здзівіўся, бо шукаў сустрэчы.
Пэўны час, аддадзены сяўбе,
На пустэчы, дзе палын, дарэчы...

* * *

Мой нечаканы вершапад
Накшталт вясновай завірухі.
Свавольны, шчыры неўпапад
Сябры узялі на парукі.
І вось пралескавы сумёт
Ужо прывабіў першацветам...
Справакаваўшы на палёт
Неспадзяваным піруэтам.
Ніхто такога не чакаў
І я зусім не быў гатовы.
Страфы б ў шляху не напаткаў,
Калі б не Фатнеў з Башлаковым.

* * *

Бялюткі аркуш,
Як заўжды натхняе
І знічкай зноў
Пульсуе успамін...
Галоўнае і слухнае
Яднае
Ў сцяжыначку,
Нібыта серпанцін...
... Магчыма гэта
Рысы краявіда,
А мабыць —
Невядомасці абрыс...
Ці можа літаркі
Старога алфавіта
Ў радок яднаюцца,
Ў страфу, у рукапіс...

* * *

Да слоў заляцаюся чыстых
У вершах, што мрояцца цугам,
Празрыстых, агністых, дзівосных,
Крыштальных, лагодных, ласкавых...
Іх тысячы слоў: палымяных,
Крамяных, крынічных, высокіх,
Прыветных, спагадлівых, цёплых,
Сущеслівых, шчырых і шчодрых...
... Ды побач чую чамусьці
Агідныя, цвілыя, жорсткія,
Атрутныя, горкія, злосныя,
Ілжывыя, брудныя, чорныя...
Усё брыдкаслоўе няроднае,
Яно нашу мову спаганіла.
Успомнім: зямное, бацькоўскае,
Бурштынавае, беларускае...
Яно бесмяротнае, простае,
Жывое ў вяках, заповітнае...
Яно мілагучнае, матчына,
Пяшчотнае, мудрае, спеўнае...

* * *

Ўжо трэці год ішла вайна,
Страшэнная, сусветная, другая.
Хаўрус злачынны... Вынікам — цана,
Такая жорсткая, такая дарагая...
Ўсе бачылі, як той фурункул рос
І ўрэшце рэшт прарваў дваццаць другога:
Разгубленасць, самота і хаос...
Гіпноз пераўпэўніў засцярогу.
Крывёй мільёнаў жудасных ахвяр,
Перамаглі праклятую навалу.
Палае чэрвень — сорака першага ліхтар
Як напамін інтэрнацыяналу...

ВЁСКА АЛА

(14. 01. 1944)

Штогод у студзені,
На стары Новы год
Трызніцца памяць,
Зноў Ала палае...
І жорнаў Вермахта
Жахлівы карагод
У дубняках рыпіць,
І сэрца замірае...
Амаль дзве тысячы
Бязвінных землякоў
Фашысты ў попел
Знішчылі жывымі...
Глядзяць самотна,
Стыне ў жылах кроў.
І час няўрымслівы
Не робіць іх другімі...
Штогод у студзені,
На стары Новы год
Трызніцца памяць,
Зноў Ала палае...

Пятру Мяшкову

* * *

Дзе пагодкі мае з сорак пятага?
Нас так мала было... Зараз менш...
Колькі нашага брата зацятага
Засталося? Такі горкі верш...
Мы былі і жаданымі, любымі,
Ссалі сквапна галодных мадон
Рамантычнымі і жыццялюбамі
Шчасцю беглі заўжды наўздагон...

* * *

Дзічка ў полі адна
Пры дарозе...
Ад відна давідна
Бы ў гіпнозе...
Помніць добра яна
Ліхалецце...
Бой... Грымела вайна...
Подых смерці...
Пахавалі пад ёй
Маладога...
Адыйшоў як герой
Нябога...
Дзічка ціха стаіць
На варце...
Цяжка боль загаіць
Браце...
І ў снягі, і ў дажджы,
І у спёку...
Дзічка тут назаўжды
А ні кроку...
Толькі ў маі штогод
Ажывае...
І бялютку фату
Апранае...
Бы нявеста стаіць
У чыстым полі...
У жаданні любіць
Як ніколі...

Уладзіміру Ярафееву

* * *

У Жлобіне, вясной, у сакавік
Я нарадзіўся. Ё маі Перамога.
Пагодкі мы. Мой першы чаравік
Трымала Жлобіна дарога.
Шляхі жыцця ляглі у далячынь.
Па тых шляхах прайшоў ужо нямала.
Але заўжды Дняпра сівога плынь
Мае ўспаміны светлыя люляла.
Мне Лёс наканаванне ў Жлобін,
Умацаваць у ланцугу жыцця звяно.
Праз паўстагоддзе распаліць бацькоўскі комін
І песню спець, што ў сэрцы ўжо даўно.
Лёг на крыло, бы журавель сівы,
Агледзеў зверху родныя прасторы,
Дняпроўскія затоны, паплавы...
Вось ён з маленства любі горад!
На правым беразе Дняпра,
Сярод лясоў, бы зубр лагодны,
У промнях сонечных святла
Зіхціць сталёвы Жлобін родны...

Валерыю Логвіну

* * *

Мы пагодкі. Ліміт Перамогі.
Землякі. Партызанаў сыны.
Паўстагоддзе з'яднаць нам дарогі
Рэха клікала... Рэха вайны.
Шмат агульнага: творчыя мары,
Дасягненні, павага, сям'я...
Продкаў Лёс, успамін, мемуары
І па бойнішчы рана-ралля...
На міжрэччы Дняпра і Бярэзіны
Радаводы сплялі карані.
У нашых сэрцах, у самай сярэдзіне
Папялішча спалёнай Алы...
Як там будзе далей? Невядома...
Куды Лёс па жыцці павядзе?
Але ведаю, памяці строма
Нас збратава ў гадоў чарадзе.

Міхасю Башлакову

* * *

Палеская ява ў паэмах,
Крынічная мова гаючая,
Цар-дуб у бялюткіх лілеях,
Паромава споведзь рыпучая.
Чарнобыля пыл і гаркота,
Галеры і звон ланцугоў,
Пяшчота да маці, маркота
За лёс землякоў-жабракоў.
Паэзія — дар ганаровы,
Скрозь цэрні вяла і вядзе.
Тваё беларускае слова
Зіхціць на стакгольмскай вадзе...

* * *

Вандруе Фатнеў па планеце,
Не паспявае за душой
Яна ж то ў будучым Сусвеце,
То над мінулага труной...
Паэт ад Бога у сучасным
Блукае ценом без душы,
Гандлюе часам ён уласным —
Малюе віды за грашы...
Літаратура — вось краіна,
Дзе наш герой грамадзянін.
Паэзія, раман, быліна...
Такіх няма. Такі адзін.

* * *

Па Духу роднасць,
Роднасць па Крыві...
Адна яднае род,
Другая — еднасць.
Мы ўсе браты:
Па Богу,
Па Крыві,
Па Духу...
Розныя браты.
А ўсёткі лепш
Для руху,
Каб па Духу.

* * *

Мо нешта загінула ў лесе?
Ці мо я ўсё гэта прысніў?
З сябрамі тры дні на Палессі
Пісаў, маляваў, гаманіў...
...Мазыр і свавольніца Прыпяць,
Над Убарцю спяць дубнякі,
Ахоўвае ў Тураве памяць
Кірыла ўрачыста. Вякі.
Мяжа паміж ліпеньскай спёкай
І жнівеньскай шчодрай парой.
На возеры бераг далёкі,
На возеры Белым спакой...
Мо нешта загінула ў лесе?
Ці мо я ўсё гэта прысніў?
Адкуль тады фарбаў замесы?..
І хто гэты верш сачыніў?..

* * *

Колькі маю сяброў —
Ва ўсіх розны характар.
У іх дух бунтароў,
Кожны з іх — сlynны майстар.
Ды агульнага мала —
Адна вышыня.
Яднае нас дбала
Душы цеплыня...

* * *

Я пад напругай не гарэў,
Бо разгараўся паступова.
І напачатку ледзьве тлеў...
Дапамагла перабудова.
Ўсё стала з ног на галаву,
Ці мо на ногі ўрэшце стала...
Пачуў я мову наяву —
Эліта мову ужывала.
І абудзілася ў душы,
Што спала моцна ў летаргіі,
Ў маленькім кволым шалашы
Пасля братэрскай тэрапіі...

* * *

Беларуская мова жыве,
Не нябожчыца, не палонная.
Разумеюць яе усе...
Ужывае эліта паймённая.
Хто яшчэ, акрамя беларусаў,
Так стэрыльна захоўвае мову?
Як бялюткі абрус. Ад абрусаў
Ужываных, у плямах не новых...
Няхай мала пакуль субяседнікаў.
Але ж колькі вакол слухачоў!
Ўзнямем моладзь з насяджаных зэдлікаў
І абудзім сваіх чытачоў!

* * *

І я жывое слова
Запішу...
І засушу яго
Ў гербарый-кнігу...
Няхай чакае
Родную душу,
Якая знойдзе слова
У адлігу...
Яно пачуццём цёплым
Прарасце
І завітнее ў сэрцы
Першацветам...
Упэўнены —
Мяне перарасце,
Натхнёнае
Шчымлівым заветаў.
І я жывое слова
Запішу...

* * *

Па-сутнасці,— маленькія пясчынкі
Сябры з'ядналіся ў жывы бархан
Не кропелька, не кропелька-дажджынка
Рух спыніць толькі лівень-ураган...
Барханы, дзюны свежы вецер вабіць
Куды ён дзьме, туды напрамак іх.
За перашкодай перашкоду давіць
І паглынае... Час вядзе улік...

Міхасю Башлакову

* * *

Завары, мой сябра,
Ліпавага чаю.
З ліпы, што на Рэпіна
Пад маім акном.
Квеценню у ліпені,
У спякотным ліпені,
Квеценню і пчоламі
Усё гуло вакол.
Водар ліпы лекавы
Успамінам поўніцца
Чай гарачы, дружа,
Дапаможа нам
Перажыць страшэнную
Халадэчу гэтую
Да вясны, да радаснай
Сілы захаваць.

* * *

Углядаецца ў Неба
Зямля...
Разглядае Зямлю
Неба...
Асцярожна ляціць
Зямля...
Паварочвацца ціхенька
Трэба...
Каб убачыла Неба
Усё...
Ўсе куточки, усе
Адтулінкі...
Не расплюхаць няўрокам
Жыццё...
У марах, акіянах,
Рачулінках...
Углядаецца ў Неба
Зямля...
Разглядае Зямлю
Неба...
Усміхаецца Сонца
Здаля...
І пульсуе, і родзіць
Глеба.

* * *

У неабсяжным Сусвеце,
На Блакітнай Планеце,
Ля затокі пад Гомелем
Я малюю пейзаж...
... Восень фарбай вясёлкавай
Упрыгожыла Беліцу,
І туман, бы нявеста,
У празрыстай фаце.
Адлюстравана Іпуццю
І маімі ўяўленнямі
На эцюдзе, на восеньскім
Будзе цешыць душу...

* * *

З дазволу маці бэзу наламаў.
Нёс аберуч блакітнае дабро.
Настрой сустрэчай людзям узнімаў.
Дзе вазу ўзяць памерамі з вядро?..
Майстэрню пахамі вясновымі связыла,
Уся у колерах вясёлкавых букета...
І муза ўжо над палатном кружыла —
Прыгожая і зграбная кабета...
Срабрысты бэз, а побач бэз блакітны,
Вішнёвы, сіні і бялюткі бэз...
Карціну піша лоўка пэндзаль спрытны,
Жывапісую. Часу у абрэз.

* * *

Палатно загуло на падрамніку.
Промнем сонечным ярка забеліцца,
Зачакалася, покуль на досвітку
Пачну зноўку пісаць Навабеліцу.
Шмат эцюдаў ужо напісалася,
Але цягне ізноў за ваколіцу,
Каб вясёлкава колеры зліліся
У прыгажуню маю Навабеліцу.
Бор сасновы, бярэзнік, дуброва.
На лугах росных траў касавіца
Усё спявае і танчыць рухава
Навабеліца, нібы суніца...
Фарбы колерам нават няздатныя
Адлюстроўваць усе таямніцы.
Немагчыма паддацца апатыі,
Калі побач такая крыніца.
Кожны раз ад чарговай сустрэчы
Застаецца эцюд, бы сініца.
Ну, а жораў жаданы, дарэчы,
І над Беліцай будзе кружыцца...

* * *

На левым берэзе Сажа
Сасновы бор, духмяная ігліца.
Пахом‘еў скіт дзівіўся з-пад крыжа,
Як Беліца прыбралась маладзіцай.
У Шапар, нібы у люстэрка,
Адбітак Беліца кідала,
Дзе між лілей жылі легальна
На парах лебедзі. Спявала...
Млын ветраны крыламі ляпаў
І жорнамі, бы драч рыпеў,
Млынар бялюткі справы ладзіў
Над зернем і мукой карпеў...
На лузе заліўным, на травах
Закат барвовы пасвіць коней.
І чапля шэрая на гацях
Рыбаліць пільна... Вечар звоніць...
Пад ветразем гандлёвы човен
Ваду хвалюе бы раллюе,
На каляровай, светлай мове
З аблокамі вада шчыруе...

* * *

Навабеліца.
Вулачка Рэпіна.
Між каштанами
Вокны мае...
Паглядаюць
І кожная шыбіна
Адлюстроўвае,
Помніць, пяе...
... Мастакамі пратоптана
Вулачка...
Мастакамі, што побач
Жывуць:
Ніскі, Шумскі,
Сцяпанавы Любачка,
Пакаташкіных род
Не мінуць...
Тут Даўгала, Кір'янаў
І Дзяканаў,
Кузняцова і Мейтус,
Ды я...
Навабеліца.
Вулачка Рэпіна.
Мастакоў шмат
Ты свету дала.

* * *

Палатно бялюткае,
Роўнае, напятае
Бубнам на падрамніку
У дрыжыхах гудзе...
І пад пэндзлем лоўкім
Рытмам меладычным
Ад натхнення розуму
У палон бярэ...
Колерам вясёлкавым
Ў спалучэннях сонечных
З'явіцца прыгожае,
З'явіцца навек...

* * *

Мне цесна ў межах палатна,
Мне цесна ў коле панібрацтва...
І не скажу, што ўжо здаўна,—
Калі адчуў душой мастацтва.
Яно на крылах пачуцця
Над мітуснёй мяне трымала
Святлом дзівосным адкрыцця
Натхніла дзейнічаць трывала.
І ўжо са шляху нікуды
Не збочу. Што мне перашкоды?
Мізерны слалам... сапраўды.
Адно шкада,— ліміт на ўсходы...

* * *

Летуценна скірованы
У космас
Бярэзнік застыў
Пры дарозе...
Арганам бязгучна,
Бязмежна,
Гасцінна бярэзнік
Гукае...
У язычніцкі храм
Натуральны,
Адвечны, ўрачысты,
Святочны...

* * *

У красавік красуецца прырода,
А сёлета — спявае першацветам...
Спрыяльныя умовы і пагода —
Вясна сваім узрушыла імпэтам.
Старая яблыня і маладая вішня
Спаборнічаюць... Дзеляць прыгажосць...
І дзічка адзінока ў поле выйшла,
Чакае некага... Прыбралась. Маладосць!..
Пралескі замеццю сабраліся ў сумёты...
Спяваюць птушкі... Конікі рыпяць...
Бярозы белыя... Блакітныя чароты...
Пасля зімы, ну як не акрыяць?

* * *

Я зноў на міжрэччы
Сярод дзятлаўчан —
Гасцінных, чуйных
Беларусаў...
Глушэц ці Кашара...
Нашто рэстаран?
Муроґ тут,
Заместа абрусаў.
Паветра чысцюткае,
Люстра вады,
Куды паглядаюць
Аблокі...
Размовы за юшкай
Пра лёс, nelaды,
Пра месяц угары
Белабокі...
Ад зоркі у небе
Да зоркі ў Глушцы
Адлегласць ўдвая
Павялічыцца...
Ля вогнішча шчырасці
Мы — мудрацы...
І нам гэта недзе
Залічыцца.
Я зноў на міжрэччы
Сярод дзятлаўчан...

* * *

Белыя бярозкі:
Шукшына сяброўкі,
Фатнева мелодыя,
Башлакова сон...
Масткоў з паэтамі
Зграбныя бярэзінкі
Абуджаюць веліччу
У любы сезон.
У Куінджы свецяцца,
У Казачэнкі пеняцца,
У Таісы Мельчанка
Танчаць і пяюць.
Постаццю дзявоцкаю,
Зеляніны пасмамі,
Светлаю бярастаю,
Вабяць і п'яняць...
Праз гаі арганьня
Творцы апантанья
Вышыню узнёслую
Бралі і бяруць...
Вось і я узрушаны
Цудам белакоравым
Да карцін вясёлкавых
Гэты верш дадаў...

Віктару Ярацу

* * *

На Палессі паветра празрыстае,
Жыватворнае, шчодра-гаючае...
На Палессі вада серабрыстая,
Трапяткая, крыштальна-крынічная...
На Палессі лугі неабсяжныя,
Буйнатраўныя, пышныя, росныя...
На Палессі палі неаглядныя,
Залацістыя, ціхія, родныя...
На Палессі лясы густалістыя,
Некранутыя, змрочна-дрымотныя...
На Палессі нябёсы высокія,
Жураўліныя, мройныя, вольныя...
На Палессі народ незвычайны,
Дбалы, дружны, прыгожы, цудоўны...

* * *

Раса на травах
Зіхаціць...
Сцяжынка знікла
У тумане...
Над даляглядам
Лес вісіць...
Нібыта трубы
На аргане...
На небе казачным,
Шаўковым...
Знікаюць зоркі.
Цішыня...
Усходзіць сонцам
Палымнёвым
Дзень новы.
Зноўку сумятня...

* * *

Сасновы бор,
Духмяная ігліца,
Спяваюць птушкі,
Шамаціць трава...
Учора раніцай
Грымела навальніца,
А сёння сонца —
Усё зіхціць знава.
Пялёсткі кветак
Пасля доўгай спёкі
Ачуялі, живуць,
Вясёлкамі гараць...
І матылі, і пчолы,
І чмялі з стракозамі
Хутчэй імкнуцца
За нектарам завітаць...
Чаму не жыць?..
Калі такая любасць,
Калі ўсё лашчыцца,
Калі душа паяе...
Даруй мне,
Прадказальнік Настрадамус.
Твой свет спачыў...
А наш жыве. Жыве!!!

Ніне Шкляравай

* * *

Палярная зорка палае.
І свецяць яшчэ ліхтары.
Над вёскай, што мары люляе,
Ўжо золак трымціць угары...
Туман малаком залівае
Палеткі, гаі і раку —
А пятай гадзіне світае,
І ладзіць жыццё талаку...
Абуджана млее прырода,
Світанак у ранне расце,
Ноч знікла кудысь за гароды,
Дзень новы нам сонца нясе...

* * *

А восьмай гадзіне раніцы
З захаду на усход
Хмара вялікая рушыла
На дзятлавіцкі прыход...
Маланкі паветра рэзалі
Пад гром і цымбалы дажджу,
Зямля, спякотай ссушаная,
Сквапна прымала ваду...
Прырода ўрачыста мылася,
Птушкі прыціхлі дзесь.
Ад Фатнева свята стаміліся,
На сухую так цяжка пець...

Алегу Ананьеву

* * *

Высока ў небе ластаўкі кружылі.
Быў поўдзень.
Іхнія кадрылі
Умомант хмары прыпынілі...
... Адразу пацямнела, нібы ўвечар,
І грымнуў гром, маланкі блісканулі,
Дождж лінуў, струмні загулі
Ўзнімалі пыл і самі прыбівалі
Цымбаламі гучаў іх перазвон...
... Апошняя маланка, гром апошні.
Ў паветры свежы кісларод, азон.
Бы цуд узняўся гмах вясёлкі
Настрой цудоўны. Ява, нібы сон.

* * *

Усміхнецца ветліва,
Сонейка засвеціцца,
Залатымі промнямі
Ахіне мяне...
Поглядам вясёлкавым,
Подыхам малінавым,
Жвавасцю няўрымслівай
Маладосць кране...
Абуджальна ветліва,
Менавіта сёлета,
Шчыра і гарэзліва
Зіхаціць вясна...

Уладзіміру Дзмітрыеву

* * *

Чорныя дзіры
Белымі аблокамі
Пазатыкаюцца...
Чарнобыль з часам
Сам-насам
Адбеліцца...
Вада забруджаная
Бялюткім пяском
Прафільтруецца...
Продкі забітыя
Нашчадкамі ў шчасці
Адновяцца...
Зло ашалелае
Згрызе карані,
Абяззубе.
І дабрачыннасць
Надзея ў згодзе
Натхніцца...

* * *

Зноў восень...
Ўсё заканамерна.
Зноў надыйшла
Яе пара...
Пахаладала
Неяк непрыкметна...
І часу мала
У гаспадара...
То дождж, то сонца,
Ранне з туманамі,
Грыбы,
Гародніны гара...
Ды золата лістоты
Пад нагамі...
Зноў лета бабіна —
Цудоўная пара!

* * *

Дзівосная птушка
Жораў...
А чарада —
Цуд!
Курлычуць, паказваюць
Нораў...
Бо гонар маюць,
Статут.
Тысячагоддзі
Клінам
У вырай штогод
Ляцяць...
Сівы журавель
Успамінам
Моладзь спрабуе
Узняць:
... Ё жоравы там
Пасвячаюцца...
Туды ўсе чароды
Імчаць,
Там маладыя
Вянчаюцца,
Вясельныя песні
Гучаць...
Курлычуць, натхняюцца,
Вераць,
Што сілы хопіць
Усім.
Позіркам далечы
Мераюць —
Разам не страшна
Зусім.

*Марыне і Валянціну
Ягоравым*

* * *

Я пра каханне не пішу,
Бо не апішаш...
Яно пануе ў шалашы
Сусветнай цішы.
Свае пачуцці ад другіх
Заўжды хаваюць,
Але Нявеста і Жаніх
Ужо называюць...
Глядзяцца ў глыбіню вачэй
І бачаць тое...
Удакладняць я не бярусь,
Бо мараць двое...

* * *

Каханне — найвышэйшая праява
Пачуццямі узрушанай душы.
Такія розныя: каханы і выява,
Палацы летуценняў, шалашы...
Што лепш, кахаць ці быць каханым?
Як без адказу ўсё жыццё кахаць?
Дыван бясконцы і залататканы
Камусь сцяліць? Самому мо таптаць?
Гісторыя, бы сведка, канстатуе:
Шчаслівых закаханых так не шмат...
Каханне шчырае аднойчы дэбютуе.
Адзіны у кахання кандыдат.

* * *

Яна і ён,
"н і яна...
Былі заўжды —
Не навіна...
"н да яе —
Яна ўцякае,
Але павольна,
Бо бывае
Жаданне
Раптам прападае...
Таму галоўнае —
Гульня.
Пачуццяў шчырых
Вышыня.
Усё прадумала
Прырода.
Каханне ўсім нам —
Ўзнагарода!

* * *

Погляд твой...,
Погляд мой...—
Біятокі узрушаны...
І забіліся сэрцы,
Загарэлася кроў.
На далонях маіх
Твае пальцы дрыготкія
І твой подых вясновы
Мой узрушаны ўдых...
У вачах тваіх бездань
Неабсяжна-сусветная
На іх блікі іскрыстыя,
Нібы зоркі зіхцяць.
Толькі што непрыступная,
Зараз самаахвярная...
Твае вусны-суніцы,
Ах, як хмеляць мяне...

* * *

Пацалунак дрыготка-шалёны,
Ап'яняльны, агністы, бы сон,
Зарумяніўся зноў дух замглёны,
У крыві навальнічны агонь...
Закаханых з'яднаў пацалунак,
Наваколле кудысьці знікае,
Страціў час меладычны рахунак.
Закахаліся. З кім не бывае...

* * *

Ты мяне пацалавала.
А-ах...
Жонка нас упалявала.
Жах...
Што цяперача нам будзе?
О-ох...
Не ўтрымацца на арэлі
Ўтрох...
Муза злева, жонка справа —
Каляя...
Палячу відаць у вырай
Я...
... Ўсёткі добра быць паэтам!
Уявіў...
І не здаў свой шлюб адзіны
У архіў...

* * *

Я цябе пераканаю
І ты прыйдзеш да мяне.
Я цябе не затрымаю
І гадзіны не міне...
Твае вочы свецяць ўночы,
Твае вусны напасткі...
Твае ручанькі дзявочы
І пачуцці трапяткі...
Я цябе не заляную,
Толькі згодай падтрымай...
І спалю напалалую
Млявасць за вясенні рай...
Я цябе пераканаю,
Што мы пара хоць куды...
Без цябе, павер, сканаю.
Ты патрэбна мне заўжды.

* * *

Не абяцай кахання
Да труны...
Гучанне няўрымслівай
Струны
Да дамавіны роўным
Не бывае...
І надвае не дзеліцца...
Хавае
Гучанне роўнае пранізлівай
Струны
Напятай Часам.
Да труны
Яшчэ далёка...
Абяцанні
На сэрцы камянямі...
Чараванні
Нас правакуюць здрадзіць
Да труны...
Не абяцай гучання вечнага
Струны...

* * *

Я ўдзячны Лёсу. Дзякуй табе, Лёс!
За беларускасць, шапарожскі плёс,
За Жлобін, Мінск, і вёсак мноства,
За прыгажуню Беліцу, за Каунас-вучнёўства.
За сваякоў, за родных і каханне,
Што доўжыцца і мае плён, — унука,
За творчасць мастака, паэта-самавука,
За здольнасць не загінуць ў барацьбе...
Мой Лёс адзіны, дзякую Табе!

* * *

Мінула хвіліна,
Мінула гадзіна...
Золак знік ў ранні,
Раніца ў дні.
Вечар, ноч, світанне.
Тыдзень, месяц, год...
Усё трывала рухалась,
Усё мінала звыкла,
Зноўку надыходзіла,
Каб з'явіцца нам...
Але, вось апошня
Гадава́я жменька.
Жменька у гадзінніку
Дробнага пяску...
Толькі год світанкаў,
Толькі год няўрымслівых
Хуткацечных дзён...
Толькі год застаўся
Нашага стагоддзя,
Толькі год застаўся
З тысячы гадоў...
Гэты год апошні
Будзе непарожні,
Будзе годам вынікаў,
Годам-резюмэ...

Юрью Фатневу

* * *

Не верыцца!..
2000 гадоў!..
Год мінуў,
Разам з ім
Стагоддзе...
Тысячагоддзе...
І сумна,
І трывожна,
І пачэсна...
Адчуць сябе
Сучаснікам усіх,
Усіх
Хто упрыгожыў
Нашу Эру
І тых
Хто упрыгожыць:
Новы век,
Тысячагоддзе,
Нашу Эру...
2000 гадоў,
Парог-прыступку
Мы разам дасягнулі,
Каб ісці.

Taice Мельчанка

* * *

Душа стамілася чакаць
Ад цела чуласці, спагады.
Таму употай паблукаць
Уноч ўцякала без парады...
Пакуль адпачывала цела,
Душа вандроўкамі жыла.
Галоўнае, у час паспела б
Назад да сваяго жытла...
Душа ўвесь дзень успамінала
Вандроўку новую сваю,
А цела ўсім апавядала
Пра сон цудоўны, як рэвю...

* * *

Бывае прыйдзе сон...
... Бы зноўку я ў Ліетуве:
Алея Лайсвес, дождж і парасон
Усё зіхціць
Здаецца, ўсё наяве.
Як некалі раней,
Таму мо трыццаць год...
Вакол афішы,
Шыльды і вітрыны:
“Валгікла”,
“Пасака”,
“Рамбінас”...
Прыціхлі недзе
Жвавыя машыны.
І водар кавы...
Мой Каўнас,
Успамін,
Мая вучоба...
Я помню ўсё.
Я ўспрымаю духам.
Братэрскі погляд,
Мову, кругагляд...
Жалякарніс,
Макікла Сцяпа Жука...
Адкуль адкрыўся
Творчы далягляд.

* * *

Шчасце-кветку шукаў —
Не знайшоў.
Сам сябе ашукаў,
Шчасцялоў...
Шчасце побач было
Сінявокае.
Я ж пайшоў за сяло,
За далёкае...
Шчасце-кветку шукаў
За марамі.
Сам сябе ашукаў
Міражамі...
Шчасце-кветку шукаў —
Не знайшоў.
Сам сябе адшукаў
І прыйшоў...
Я ішоў ад крыніц
Да крыніцы —
А прыйшоў ад званіц
Да званіцы.

* * *

Грымну навальніцамі,
Бліскану маланкамі,
Травамі п'янкамі
Ахіну зямлю...
Адлюструю возерам
Небасхіл з аблокамі,
Залюляю хвалямі,
Золкам абдыму...
Пракую зязюляй,
Закурлычу жоравам
Ці ручной сініцай
Прасвішчу з пляча...
Нахілюся коласам,
Зарумянюсь боханам,
Нарыхтуюсь мёдам,
Захрумчу гурком...
Вогнішчам рабінавым
Запалаю ўвосені,
Золатам лістоты
Лягу на раллю...
Узыйду на Ўсходзе,
Закачусь на Захадзе,
Замяту завеямі,
Холадам дыхну...
Год за годам коціцца,
Кола года кружыцца,
Запаведзі Боскія
Праз вякі нясе...

* * *

Птушка ў паветры,
Рыба ў вадзе,
Майстар у працы
Завіхаюцца...
Рыба ў паветры,
Птушка ў вадзе,
Майстар у рабстве
Задыхаюцца...
Бязглуздая штучнасць
Нішчыць натуру.
Штучна жыве,
Усміхаецца...

* * *

З маленства самага
Жыву сярод майстроў,
Пасля вайны усё рабілі самі
Сярод умельцаў — працы песняроў
З магутнымі і лоўкімі рукамі.
Яшчэ зіма, а мой сусед не спіць,
Майструе лодку, каб рыбаліць ўлетку.
Спачатку нехта над суседам кпіць,
А потым побач ладзіць лодку-кветку...
І вось ужо спаборнічаюць ўсе,
Чыя пасудзіна прызнана будзе лепшай?
А я, хлапчук, збіраю пакрысе
Сакрэты майстра ў гэту нізку верша...

* * *

Штодзённая простая праца
Чаравала мяне сваім вынікам:
Прасавалі на вёсцы без праса,
Пралі брудную вопратку пранікам...
Баба Моця наладжвала кросны.
Было дзіўна, як тая машына
Тчэ з бабуляй малюнак дзівосны:
Васілёк вось, а вось канюшына...

* * *

Менавіта у мове продкаў
Я паэзію адчуваю.
Скавітай яе паводкай
Я душу сваю ахінаю.
Крылы моўныя ўзнялі мяне.
Аддаліліся далягляды.
Не стрыножыць ужо мяне —
На душы кожны дзень Каляды!

Васілю Ткачову

* * *

Датыкнуся думкай-пэндзелем
Да палітры-мовы роснай
І ў душы глыбока недзе
Затрапеча мроя млосна...
Адгукнецца ёй пачуцце,
Што шчымліва цісне грудзі
І разважлівасць... Даруйце,
Як заўсёды гумар будзе...
Вашы ўсмешкі — вынік згоды.
І нікуды ўжо не дзецца —
Міма штампаў, міма кодаў
Падарункам песня льецца...

* * *

Мне цесна на напяртым палатне...
У спалучэннях колераў — маўклівасць.
І сум ад часткі далягляду у «акне»,
І ў штучнасці ад выніку — тужлівасць.
Умоўнасць над рэальным узняла,
Дазволіла пашырыць кругагляды...
Прад плоскасцю, пранятай даб'яла,
Трымцяць ўсе выяўленчыя уклады.
Не ўціснуць летуценні у фармат.
Абмежаванасць рамная сціскае.
Прамень паэзіі крануўся наўздагад —
Па ім акрылена мая душа блукае.

* * *

Штодня нараджаюцца думкі
Розныя...
Фіксую цікавыя і
Сур'ёзныя...
Праз пэўны час разбіраю
Запісы...
Шмат адкідаю. Пакідаю
Аазісы...
Штодня нараджаюцца думкі
Розныя...
Час выбірае думкі
Зайздросныя...

* * *

Рука пяро трымае,
Чакае думак цуг.
Бывае, адкідае.
Бывае, тчэ ланцуг.
Ланцуг з маленькіх літар,
Што пішуцца пяром.
Вось ланцужок-аматар.
Бы хісткі метраном...
Мелодыя люляе
І ніжа бісер слоў,
І сэнсам высвятляе
Душы таемны схоў...
Імкліва час ліецца,
Сыходзіць у нябыт...
Верш хісткі застаецца —
Выратавальны плыт.

* * *

Параўнай і пазнаеш,
Паспрабуй і уявіш
Летуценне блакітнае,
Агнявое, высокае...
Ад дзядоў заповітнае,
Ад бацькоў незгасальнае,
Ад сяброў лёгкакрылае,
Ад Радзімы няўтольнае...
Ад сябе ўсё залежыць,
Ад сябе і ад Часу,
Што праз промні рэнтгенам
Выпрабоўвае лёс...

* * *

Пачуццямі натхняецца
Праз мову слоў ліміт.
Страфа ператвараецца
Ў выратавальны плыт...
Плыт хісткі, але плавае,
Не тоне на “вадзе”
Не дзеліцца ён надвае,
Мільгае дзе-нідзе...

* * *

Словы..., словы...,
Якое з іх першае?
Што было напачатку
Тады...
Дзе яно?
Слова першае. Лепшае.
Без мань-чарады...
Без вады...

Анатолю Бароўскаму

* * *

Зімовы лес пад белай коўдрай
Хавае ад марозу карані.
Вясну ён сніць, што будзе шчодрай.
Ў каронах з інею дубы, бы каралі.
У цішыні пранізлівай чуваць сініцу.
Што вырай ёй? Гасцінная далонь
Знясілена чакае навальніцу.
Маланкамі абуджаны агонь.

* * *

Мы вада, яшчэ крышачку солі,
А гаворым — прыроды Цары...
Час смяецца... Марудзіць паволі...
Але вечар ужо на двары.
Мы існуем у розных абліччах,
Ад сняжынкі да пары ў свістку...
Мы крыніцы... Мы плынь таямнічая...
Мы жыццё у апошнім глытку...
Мы з маланкамі ліўнем ліліся,
Моцна лёдам сціскалі зямлю...
Слёзы мы... Дружа мой, памаліся!
І любові адчуў глыбіню...

* * *

Раскуты дух такі безабаронны,
Такі наіўны, бы анёл...
Камусьці — талерантны, памяркоўны...
Другому — недарэчны фантазёр...
Мо так і ёсць?.. Але, з якога боку
Глядзець... Ад цемры? Ад святла?
Адным уявіцца лайдак і абібока.
Другім анёлава усмешка з-пад крыла.

* * *

Я з дзяцінства любіў
Радзіму,
Верыў кожнаму
Пабраціму...
Але, была любоў
Безадказная,
Рэчаісная, блін,
Непрыязная...
«... І не дом, і не вуліца...»
Нам спявалася...
І Радзіма відаць
Зазявалася.
У Белавежы «зубры»
Раз'ядналіся,
У мяне, як заўжды,
Не пыталіся...
На мяне паглядаюць
З агідаю...
СССР знік кудысь
Атлантыдаю...
Я з дзяцінства любіў
Радзіму,
Верыў кожнаму
Пабраціму...

* * *

Светлае мінулае,
Сумнае мінулае
Успамінам крочаць
Побач днём і ўноч...
Некалі шчаслівае,
Некалі панурае
Нашае мінулае
Побач дзень і ноч...
Скуты ці раскуты,
Стойкі ці сагнуты
З успамінам крочыць
Побач кожны з нас...
Некалі шчаслівае,
Некалі панурае
Нашае мінулае
Роднае. Сваё.

* * *

Я у Гомелі живу,
Пад Чарнобылем...
А раней, проста
У Гомелі жыў...
... Срэбны Сож
І пясчаныя водмелі,
Карабельныя сосны,
Абрыў.
Ўсё чысцюткае
І неабсяжнае...
Успамін, нібы той
Негатыў.
Захаваў прыгажосць...
Знерваванае,
Пачуццё абудзіў
Лейтматыў...
...Той жа Сож...
Ўнук рыбаліць на водмелі...
Карабельныя сосны...
Абрыў
Я у Гомелі живу,
Пад Чарнобылем...

* * *

Слухаў я уважліва лухту
Паўстагоддзе...
Надакучыла ужо —
Годзе...
Вакол ад маны
Аблога.
На душы непакой,
Трывога.
У вачах землякоў
Пытанне...
У крыві землякоў
Закіпанне.
Колькі можна трываць?
Годзе ж...
Не трэба пляваць
У калодзеж!

* * *

Куды пайсці?
Дзе прытуліцца?
На Захад?
— Вельмі шчыльна ўсё...
На Ўсход?
— З мінулым пагадзіцца...
На Поўнач?
— Змерзнуць, застудзіцца...
На Поўдзень?
— Не, там навальніца
Грыміць стагоддзі,
Льецца кроў...
Лепш буду дома
Моўчкі зноў
Рабіць бязглуздную работу,
Трываць цярпліва і маліцца.
Куды пайсці?
Дзе прытуліцца?..

* * *

На апошняй стамятроўцы
Дых не той...
Мэта блізка, рух не зменіш
На застой...
Рух і мэту ўжо не зменіш
Фініш — во...
Стартаваў і летуценіў
Першыństwo...
Абыйшлі і абскакалі
Не мяне...
А усіх, хто ўладкаваўся
На спіне.

* * *

Надакучыла ўсё —
Стома...
Пасяджу лепей я
Дома...
Адпачну. Кволы я
І нядужы.
Не пайду сягоння
Па ружы.
Больш пасплю,
Адпачну, пачытаю...
На Пегасе крыху
Палятаю...
Штодзённа сумятня,
Стрэчы...
Я іх помню усе,
Дарэчы.
Надакучыла ўсё —
Стома...
Лепш пабуду сягоння
Дома.

* * *

З Юрам Фатневым мы
Спазніліся —
Наш цягнік на Гомель
Пайшоў...
Тры гадзіны чакаць...
Дзівіліся
На усё, што Добруш
Знайшоў:
Неба сіняе, аж
Балюча,
Дрэвы ў золаце
Любата...
Але крыўда сціскае
Калюча,
Ад спазнення ў душы
Гарката...
...Раптам знекуль данесліся
Гукі..
Незвычайныя, нібы
Званы...
Песні жораваў бы
Віядукі
Па-над Іпуццю... Лесам...
Курлы-ы...
Мы акрылена ўслед ім
Глядзелі...
Што цягнік, калі клін
Адляцеў...
Яны ў вырай ляцелі
І пелі...
Нам аставілі сумны
Напеў.

* * *

У гэта імгненне нам выпала жыць,
У гэта імгненне...
І момантам трэба як след даражыць
Ў натхненні, ў імкненні...
Са звёнаў збіралі жыццёвы ланцуг
Далёкія продкі...
З'яднаем ў звязно няурымслівы дух!
Пагодкі.
У гэты момант трэба жыць,
У гэты момант...
І завіханнем аб'яднаць
І серп, і молат.

* * *

Адказы ў сузор'ях
Шукаў малады.
Заместа адказаў —
Паток іншасказаў...
Адказы ў вучэнні
Шукаў малады.
Заместа адказаў —
Праграмныя фразы...
Адказы ў каханні
Шукаў малады.
Заместа адказаў —
Пяшчоты экстазы...
Адказы ў працы
Шукаў малады.
Заместа адказаў —
Бязглузды указы...
Адказы ў віне
Шукаў малады.
Заместа адказаў —
Ганьба і абразы...
Адказы у Бога
Шукаю стары.
Ад Бога адказы —
Нязнаныя фазы...
Прыходзяць адказы
У вершах маіх,
Прыходзяць
Урэшце...

* * *

У кожнай птушкі — свая вышыня
І свой палёт: ці жвавы, ці павольны,
Свае ахвяры, песні і гульня,
І вораг свой спрадвеку ненатольны...
Вось грымнуў стрэл...
І птушка на далоні...
Жыцця цяпло,
Бы рэха адлятае...
Туга сціскае, сум няволіць,
Самотна тчэ мелодыю арган...
Няўрымслівасць спрабуюць абяздоліць.
Але уздымецца ад крылаў ураган!

* * *

Надакучыла абмежаванасць
Так абрыдла нястачы мяжа
Несупынная знерваванасць
Летуценні раз‘ела іржа.
Няхай глупства злуецца, пляткарыць
Эвалюцыя,— гэта вякі...
Час крыжы для разумных цяслярыць
І гадуе для іх дубнякі...

* * *

Белы крумкач...
Ты нават не ведаў, што белы.
Проста ты жыў, як усе,
Як усе меркаваў...
Брудны ляжыш,
У крыві,
Здзервянелы...
Колер бялюткі
Не сам ты сабе выбіраў.

* * *

На гэтым Свецe —
Зваблівы цяжар..
На Свецe тым —
Прывабная палёгка...
Пякуць душу: то лёд,
То жар...
Мяжа і побач,
І далёка...
Усяму свой Час,
У кожнай драбязе
Праходзім мы
Наканаваным крокам.
Жыццё адбіткам
Задрыжыць ў слязе,
Што набяжыць на ростані
Няўрокам...

* * *

Прыгаршчы бялюткага пяску
Сыплюцца на чырвань дамавіны.
Бубнам адгукнецца камяку
Гліна па труне, бы тая кпіна...
Прыгаршчы бялюткага пяску
Сціснулі ужо аснову крыжу...
Вось грудок... Абапал па вянку...
І памінкі — апагей прэстыжа...
А душа з палегкаю глядзіць
На ўрачыстасць фінішу зямнога.
Ї ўжо нічога не баліць,
Бо яна збіраецца да Бога...

* * *

Бог — ёсць Любоў.
Любоў дае Надзею.
Надзея — Веру.
Вера — ведаў стос...
Сустрэнем разам
Значную падзею —
Дзве тысячы гадоў,
Як з намі наш Хрыстос!

Літаратурна-мастацкае выданне

Говар Генадзь Васільевіч

МОЙ НЕЧАКАНЫ ВЕРШАПАД...

В е р ш ы

Рэдактар М. З. Башлакоў
Мастак Г. В. Говар

Гэта ўжо другая кніга вершаў мастака і паэта Генадзя Говара. У яго сваё бачанне свету, свая манера выказвання. Імкненне аўтара да асэнсавання часу, роздум над мінулым і сучасным не пакідаюць чытача раўнадушным.